Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2025-0384

(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. D. Ernst, secretaris)

Datum uitspraak	16 mei 2025
Klacht van	De consument
Tegen	DAS Nederlandse Rechtsbijstand Verzekeringmaatschappij N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de uitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en de verzekeringsvoorwaarden

Samenvatting

Rechtsbijstandverzekering. De consument heeft een conflict over zijn ouderdomspensioen met de uitvoerende instantie op Sint-Maarten. De consument heeft verzocht om rechtsbijstand in het conflict onder de dekking van zijn rechtsbijstandverzekering. De uitvoerder heeft het verzoek afgewezen, omdat Sint-Maarten niet onder het dekkingsgebied Europese Unie valt. De commissie oordeelt dat de uitvoerder het verzoek om rechtsbijstand op deze grond heeft mogen afwijzen. De klacht is ongegrond en de vordering wordt afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de uitvoerder; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de uitvoerder.

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consument en de uitvoerder hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft een rechtsbijstandverzekering afgesloten bij Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij N.V. (hierna: de verzekeraar). De uitvoering van de verzekering ligt bij de uitvoerder. Op de verzekering zijn de voorwaarden 'Voorwaarden ING Rechtsbijstandverzekering voor particulieren Versie 4 (juli 2021)' (hierna: de voorwaarden) van toepassing.

2.2 Op 20 september 2024 heeft de consument een verzoek om rechtsbijstand gedaan onder de dekking van de verzekering. De consument heeft een geschil over zijn ouderdoms-pensioen op Sint-Maarten met het op Sint-Maarten gevestigde [naam FD].

2.3 Op 24 oktober 2024 heeft de uitvoerder het verzoek van de consument afgewezen. De verzekering biedt voor een conflict over pensioenen dekking in alle landen van de Europese Unie. Volgens de verzekeraar valt dit conflict niet binnen het dekkingsgebied. De consument kan zich niet neerleggen bij dit standpunt en heeft een klacht ingediend bij Kifid.

De klacht en vordering

2.4 De consument vordert dekking voor het conflict onder de verzekering. De consument licht zijn standpunt toe.

2.5 De consument heeft een conflict over een sociale verzekering in de zin van artikel 13.4.1.2 van de voorwaarden. Op grond van artikel 13.4.2 van de voorwaarden kan een beroep op de verzekering worden gedaan voor conflicten in alle landen van de Europese Unie. Op grond van artikel 198 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) behoort Sint-Maarten tot de Europese Unie. Sint-Maarten is aangemerkt als 'Landen en Gebieden Overzee' (LGO). Dit zijn gebieden die geassocieerd worden met een lidstaat van de Europese Unie.

2.6 Een land van de Europese Unie is niet nader gedefinieerd in de voorwaarden. De consument stelt dat 'lid zijn van' en 'geassocieerd worden met' in dit kader dezelfde betekenis hebben en dat gesproken kan worden van 'deel uitmaken van'.

2.7 Ook uit het Kamerstuk van de Tweede Kamer der Staten-Generaal 36419 IV nr. 12 volgt dat het Koninkrijk der Nederlanden als geheel lidstaat is van de Europese Unie. Sint-Maarten is één van de vier landen van het Koninkrijk der Nederlanden. Daarmee is Sint-Maarten lid(staat) van de Europese Unie.

2.8 De consument doet subsidiair een beroep op de *contra proferentem-regel* uit artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Het is niet duidelijk wat onder het begrip lid van de Europese Unie moet worden verstaan.

In dit geval heeft 'geassocieerd zijn met' dezelfde betekenis. De voorwaarden zijn onduidelijk waardoor de voor de consument meest gunstige uitleg voorgaat.

Het verweer

2.9 De uitvoerder heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Inleiding

3.1 De commissie moet beoordelen of het conflict op Sint-Maarten onder de dekking van de rechtsbijstandverzekering valt. De commissie is van oordeel dat dit niet het geval is. Zij licht haar oordeel nader toe.

Juridisch kader

3.2 Bij de beoordeling dient als uitgangspunt te worden genomen wat in de verzekeringsvoorwaarden staat. Daarin is vastgelegd wat partijen met elkaar hebben afgesproken. Het staat de verzekeraar in beginsel vrij om de grenzen te bepalen waarbinnen hij bereid is dekking te verlenen.[1] Wel kan het zo zijn dat een beroep op een bepaling in de verzekeringsvoorwaarden door een uitvoerder naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, indien zich bijzondere omstandigheden voordoen die dat oordeel rechtvaardigen (artikel 6:248 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW)). De bewijslast dat sprake is van bijzondere omstandigheden rust op de verzekeringnemer (hier: de consument).

3.3 Bij de uitleg van de verzekeringsvoorwaarden is bepalend de uitleg die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan deze bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.[2] Hierbij komt het in de eerste plaats aan op de bedoeling van partijen. Van belang zijn alle omstandigheden van het concrete geval, gewaardeerd naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid.

3.4 De consument en de verzekeraar hebben niet onderhandeld over de voorwaarden van de autoverzekering.

[1] HR 9 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV9435, rechtsoverweging 3.4.2, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[2] HR 13 maart 1981, ECLINL:HR:1981:AG4158, te vinden op www. rechtspraak.nl.

Dat betekent dat de uitleg van de voorwaarden met name afhankelijk is van objectieve factoren, zoals de bewoordingen waarin de voorwaarden zijn gesteld, gelezen in het licht van de verzekeringsvoorwaarden als geheel.[3]

3.5 Hier is sprake van een consumentenovereenkomst. Voor consumentenovereenkomsten geldt dat bepalingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een bepaling gaat de voor de consument meest gunstige uitleg voor. Dit is de zogenoemde *contra proferentem-regel* die is opgenomen in artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek.[4]

Wat bepalen de voorwaarden

3.6 De consument heeft een conflict over zijn ouderdomspensioen op Sint-Maarte met het op Sint-Maarten gevestigde [naam FD]. Voor de module Werk, Inkomen en Pensioen is in artikel 13.4.2 (zie de bijlage) van de voorwaarden bepaald dat enkel een beroep op deze module gedaan kan worden in alle landen van de Europese Unie. In artikel 6 van de voorwaarden is toegelicht wat de uitvoerder onder een land van de Europese Unie verstaat: "*Met dekkingsgebied Europese Unie bedoelen we alle landen die lid zijn van de Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland en de volgende landen die grenzen aan de Europese Unie: Andorra, Lichtenstein, Monaco, San Marino, Vaticaanstad, het Verenigd Koninkrijk, de Kanaaleilanden en het Isle of Man.*"

3.7 De uitvoerder betwist dat Sint-Maarten onder het dekkingsgebied Europese Unie valt. Het is volgens de uitvoerder objectief vast te stellen dat Sint-Maarten geen land van de Europese Unie is. De commissie stelt vast dat op grond van artikel 198 VWEU en de daarbij opgenomen bijlage II Sint-Maarten aangemerkt wordt als LGO. Deze gebieden worden geassocieerd met de Europese Unie. De commissie oordeelt dat associatie met de Europese Unie een daadwerkelijk lidmaatschap van de Europese Unie uitsluit. Uit het LGO-besluit (Besluit 2013/755/EU) blijkt dat met de status van LGO een samenwerkingsverband tussen de Europese Unie en het land of gebied overzee is beoogd, maar uitdrukkelijk geen lidmaatschap van de Europese Unie. Met de LGO-status wordt bewust, anders dan bij Ultraperifere gebieden (UPG-status), gekozen om geen onderdeel te zijn van de interne markt.[5]

3.8 Ook de toegankelijke bronnen, onder andere de bronnen waar de uitvoerder in zijn verweerschrift naar verwijst zoals de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de Belastingdienst, geven geen aanleiding om er redelijkerwijs vanuit te mogen gaan dat Sint-Maarten lid is van de Europese Unie.

---

[3] HR 16 januari 2015, ECLI:NL:HR:2015:83, rechtsoverweging 3.6 en HR 20 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO1427, rechtsoverweging 4.1 e.v, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[4] GC Kifid 2022-0534, rechtsoverweging 3.2 e.v. te vinden op www.kifid.nl.
[5] *Kamerstukken II* 2022-2023, 36410 IV, nr. 12.

3.9 De commissie kan zich verenigen met het standpunt van de uitvoerder dat Sint-Maarten geen lid is van de Europese Unie in de zin van artikel 6 van de voorwaarden. Sint-Maarten valt daarmee niet onder het dekkingsgebied Europese Unie. Sint-Maarten is daarmee geen land van de Europese Unie in de zin van artikel 13.4.2. De module Werk, Inkomen en Pensioen biedt op basis van de voorwaarden geen dekking voor conflicten op Sint-Maarten.

Beroep op de contra proferentem-regel

3.10 De consument stelt dat de voorwaarden onvoldoende duidelijk en begrijpelijk zijn. De uitvoerder betwist dit en geeft aan dat geen twijfel kan bestaan over wat bedoeld wordt met lid van de Europese Unie. Een land is lid of is geen lid. De commissie volgt het standpunt van de uitvoerder. Zoals al is vastgesteld sluit, anders dan de consument stelt, associëren met een lidmaatschap een daadwerkelijk lidmaatschap uit. De bepaling geeft geen ruimte om de definitie van 'lid' breder te interpreteren dan een daadwerkelijk lidmaatschap. Het beding is duidelijk en begrijpelijk waardoor een beroep op de *contra proferentem-regel* niet slaagt.

Ambtshalve toetsing

3.11 Voor de beoordeling van de klacht is het beding uit artikel 13.4.2 van belang. Dit beding is door de commissie getoetst aan het Europese en Nederlandse (consumenten)recht waarvoor ambtshalve toetsing geldt en de commissie acht het beding niet in strijd met deze regelgeving.

Slotsom

3.12 Het hiervoor overwogene leidt tot de conclusie dat de uitvoerder het beroep op rechtsbijstand van de consument heeft mogen afwijzen. De klacht is ongegrond en de vordering van de consument wordt afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Artikel 198 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

"De lidstaten komen overeen de niet-Europese landen en gebieden welke bijzondere betrekkingen onderhouden met Denemarken, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk, te associëren met de Unie. Die landen en gebieden, hierna genoemd landen en gebieden, worden opgenomen in de lijst in bijlage II.

Het doel van de associatie is het bevorderen van de economische en sociale ontwikkeling der landen en gebieden en de totstandbrenging van nauwe economische betrekkingen tussen hen en de Unie in haar geheel.

Overeenkomstig de in de preambule van dit Verdrag neergelegde beginselen moet de associatie in de eerste plaats de mogelijkheid scheppen de belangen en de voorspoed van de inwoners van die landen en gebieden te bevorderen, teneinde hen te brengen tot de economische, sociale en culturele ontwikkeling welke zij verwachten."

Artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek

"Bij een overeenkomst als bedoeld in de artikelen 236 en 237 moeten de bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de wederpartij gunstigste uitleg."

Artikel 6:248 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek

"Een tussen partijen als gevolg van de overeenkomst geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn."

Bijlage – Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

Artikel 6

"U kunt alleen een beroep doen op deze verzekering als uw zaak voldoet aan alle volgende voorwaarden:

(...)

De persoon of organisatie waarmee u het conflict heeft, woont of is gevestigd in het dekkingsgebied;

Met dekkingsgebied Europese Unie bedoelen we alle landen die lid zijn van de Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland en de volgende landen die grenzen aan de Europese Unie: Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Vaticaanstad, het Verenigd Koninkrijk, de Kanaaleilanden en het Isle of Man;"

Artikel 13.4 Module Werk, Inkomen en Pensioen

"(...)

13.4.2 In welke landen kan ik een beroep doen op deze module? U kunt een beroep doen op deze dekking in alle landen van de Europese Unie. DAS behandelt uw zaak volgens het recht dat in het betreffende land geldt."